

Anniversary Day 26 March 2019

Theme introduction Henk Kummeling, rector magnificus

Lifelong learning

Dames en heren,

Het is nu exact een jaar geleden dat ik formeel geketend werd tot rector magnificus. Sindsdien is de schatkamer die de Universiteit is, wijd voor mij opengegaan. Ik dacht onze universiteit al goed te kennen, maar ik werd toch bevangen door een mengeling van verbazing en trots toen ik mijn “kennismakingstijd” – zoals deze werd genoemd – werd geleid langs panden, apparaten, voorzieningen, planten, dieren en vooral langs allerlei boeiende, enthousiaste gedreven mensen in alle lagen en onderdelen van de organisatie. Bij al dat moois heb ik ook veel beelden en soms misverstanden over de UU opgehaald. Een van die misverstanden gaat over onze aanduiding als “research university”. Er zijn er die denken dat deze kwalificatie aangeeft dat onderzoek onze absolute prioriteit heeft en ook hoger in rang staat dan onderwijs. Dat misverstand wil ik graag uit de weg helpen. Die aanduiding moet vooral in de internationale context worden begrepen: we zijn een instelling van hoger onderwijs die onderzoek als basis van haar activiteiten heeft, en waarbij het onderzoek dus ook de basis vormt voor het onderwijs. Dit in tegenstelling tot hoger onderwijsinstellingen waarbij dit niet het geval is.

De verwevenheid van onderwijs en onderzoek is voor ons cruciaal. Het belang van die verwevenheid is in december van het afgelopen jaar ook nog eens benadrukt in een position paper van de KNAW, getiteld ‘Spagaat of Duet?’ Een citaat uit dat rapport: “Dankzij deze verwevenheid ontwikkelen studenten een onderzoekende en kritische werkhouding. Deze academische vaardigheid is essentieel voor alle beroepen waarvoor studenten worden opgeleid, zowel in als buiten de universitaire wereld. De verwevenheid is daarmee een wezenlijk onderdeel van de bijdrage die universiteiten aan de samenleving bieden. - Einde citaat.

Die verwevenheid staat wel onder druk. Daarom beschouwt het College van Bestuur het als een belangrijke taak om deze ook voor de toekomst te borgen. Mede in het kader van het *Open Science* programma, dat nu uitgerold wordt onder de hoede van Frank Miedema en Anja Smit, wordt verder nagedacht over academische carrièrepaden, in het bijzonder ook over de start daarvan. Zijn dat niet teveel gesloten silo’s geworden? Binnen VSNU en LERU-verband wordt inmiddels ook dieper nagedacht over belonen en waarderen, waarbij het uitgangspunt is niet louter de individuele prestaties in het onderzoek bepalend zijn voor de steilte van het carrièrepad.

Ik prijs mij gelukkig met het feit dat ik rector mag zijn van een universiteit waarin de afgelopen decennia heel veel aandacht is uitgegaan naar onderwijskwaliteit, ook voor de loopbaan van medewerkers. In het bijzonder onder aanvuring van mijn voorganger, Bert van der Zwaan, zijn er inmiddels ook aardig wat hoogleraren benoemd die bijzondere kwaliteiten hebben laten zien op het gebied van onderwijs en onderwijsorganisatie. Maar hierover wil ik ook geen enkel misverstand laten ontstaan: zoals gezegd staat voor ons de verwevenheid van onderwijs en onderzoek centraal.

Daarom blijft bij ons ook het uitgangspunt dat iemand aan de UU geen academische carrière kan maken als hij of zij niet ook zijn voetsporen in het onderzoek heeft verdiend en blijft verdienen.

Het thema van de Dies is: "Onderwijs voor het leven". Dat thema is voor meererlei uitleg vatbaar. En dat was ook de bedoeling. Waarschijnlijk zijn er collega's van de Faculteit geneeskunde geweest die gedacht hebben: "dat gaat over mij!". En inderdaad, dat ook. Maar eigenlijk gaat het vooral om twee grote, met elkaar samenhangende vraagstukken: hoe rusten wij onze studenten toe voor het leven na de universiteit, en hoe kunnen wij mensen die al in het volle leven staan behulpzaam zijn bij het uitbouwen van hun kennis en vaardigheden?

Sinds de invoering van het BaMa-stelsel voeren we in ons vaandel dat we een brede Bachelor hebben, met veel aandacht voor academische vorming en eigen, ook interdisciplinaire profilering. De vraag is of we deze ambitie wel voldoende waarmaken. De profileringsruimte in de Ba wordt maar beperkt benut. Daar werkt nu een projectgroep aan onder leiding van Arjen Vredenberg. De vraag is verder weer actueel geworden of we in ons onderwijs niet veel meer moeten bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling en vorming, over het denken over de rol van de universiteit, maar vooral ook van de academicus in samenleving, m.n. om deze de instrumenten in handen te geven om zijn of haar professionele en persoonlijke autonomie optimaal te kunnen benutten en te beschermen in de wereld buiten de universiteit, al was het maar om de schrikbare aantallen burn-outs die we tegenkomen in sommige professionele domeinen terug te dringen. Wat is eigenlijk "De bedoeling" van de universiteit?, is de vraag die een groepje gelijkgezinde denkers onder aanvoering van Wim Kremer al enige tijd aan het verkennen is. Er is nu ook een groep jonge academici, die zich verenigd hebben onder de naam "Oker" die dezelfde vraag centraal stelt, en daar de komende tijd discussie over aan zal gaan. Ik verwacht daar nog veel van te zullen gaan horen.

Hoe dan ook zou het onze ambitie moeten zijn dat we onze studenten niet alleen toerusten voor hun eerste baan, maar ook voor hun zesde baan. Dat zeg ik de voormalige rector van Harvard, Drew Faust, na. En met het noemen van Harvard, ook opgericht in 1636, verwacht ik natuurlijk aan extra geloofwaardigheid te winnen.

Dit alles neemt niet weg dat de ontwikkelingen in de samenleving én de wetenschap razendsnel gaan, dat de halfwaardetijd van kennis alleen maar verder afneemt, en dat het daarom dus ook zaak is dat wij mogelijkheden bieden voor afgestudeerden, voor de professionals in de praktijk, om bij de tijd te blijven. Recente CBS-cijfers leren ons dat ruim de helft van alle Nederlanders werk gerelateerde scholing in velerelei vorm volgt. Dat is niet alleen van belang voor de professionals zelf, maar ook voor de samenleving als geheel. Hier ligt dan ook een publieke taak. Die wordt dan ook al decennia lang in regeerakkoorden beklemtoond, maar tot dusver hebben universiteiten nog maar mondjesmaat invulling gegeven aan het idee van Leven Lang Leren. Daarin gaat zeker verandering komen. Binnen de VSNU is dit een belangrijk onderwerp van gesprek. En ik verwacht dat daar zeker halverwege dit jaar belangrijke initiatieven uit zullen voortkomen.

Gelukkig zijn er door onszelf de afgelopen jaren al stevige stappen gezet. Natuurlijk liepen er in sommige faculteiten en departementen al veel langer initiatieven die we nu zouden kwalificeren als Leven Lang Leren, zoals sommigen nu zeggen Leven Lang Ontwikkelen. Met name onze Utrechtse School voor Bestuur en Organisatiewetenschap heeft daar veel ervaring in opgedaan. Maar om de ontwikkelingen universiteitsbreed een grote boost te geven is er in 2016 een Programma Leven Lang Leren opgezet. Dat zal niemand ontgaan zijn. Onder leiding van Eline den Boer, en ook Cecile Cappetti, zijn tal van initiatieven ontplooid om de infrastructuur op orde te krijgen en plannen verder uit te rollen. Er is helderheid over de kostprijs voor het onderwijs in dat verband. Maar ook is het voor het CvB duidelijk dat onderwijs in het kader van LLL, gelet op de hiervoor geschetste ontwikkelingen, gewoon in het normale takenpakket van docenten thuishoort, en niet nog eens bovenop het al bestaande takenpakket kan worden uitgevoerd. Verder is onlangs Wieger Bakker aangesteld als Dean Life Long Learning om een nog rijker en gevarieerder aanbod te ontwikkelen, om als ambassadeur op te treden voor het thema, en om in de hele UU, als ook voor het CvB als adviseur op te treden.

Rond LLL is er inmiddels heel veel leven in de brouwerij gebracht, en het heeft ook geleid tot een bijzonder nieuw initiatief; de Dies Dialoog. De gedachte hierachter is dat de moeite waard is om het thema van de Dies bredere betekenis en meer effect te geven, door er op de dag van de Dies meteen het gesprek over aan te gaan met relevante stakeholders binnen en buiten de universiteit en er ook meteen concrete stappen aan te koppelen. De eerste Dies Dialoog heeft vanochtend plaatsgevonden. Graag wil ik dan ook al onze alumni, maatschappelijke partners en medewerkers die vanochtend de eerste Dies Dialoog hebben gevoerd hier verwelkomen en ook bedanken voor hun waardevolle inbreng.

Onderwijs voor het leven in het algemeen, maar zeker ook Leven Lang Leren in het bijzonder, heeft consequenties voor docenten. We zijn voortdurend op zoek naar de beste werkvormen, de optimale didactiek voor onze specifieke studenten. We gaan voor kwaliteit. En dan kijken we niet alleen naar Nederland; "Open minds, better future" Bij het toerusten van mensen voor de toekomst, it is obvious that we educate and teach in English as well, that we build upon our international networks in research and education, that we invite our most esteemed international colleagues to share their expertise, their knowledge with us. It is therefore with great pleasure...

(introdunctie van Sari Lindblom)